

Muziek vooraf: [Gregoriaans Credo](#)

Inleiding

Een diepe kritiek op het christelijke Credo is dat “Israël” er niet in voor komt. Die kritiek is fundamenteel... want hoe kan je ooit over de God van de Bijbel spreken en samen nadenken, met voorbijgaan aan de hele geschiedenis van deze bijzondere God en zijn volk... wat toch het kernverhaal is van de Bijbel? En

toch, dat is het wat de apostolische geloofsbelijdenis – welke wij hier lezen – lijkt te doen. De naam Israël ontbreekt volledig.

Wel, als er één moment is waarop wij ons deze kritiek aan moeten trekken... en kunnen trekken, dan is het bij het geloofsartikel dat vanavond aan de orde is: “Ik geloof in Jezus Christus...”

Als deze kritiek mij één ding doet beseffen, dan is dat het christendom en het post-christendom deze naam ‘Jezus Christus’ vaak veel te makkelijk uitspreekt. Al te vertrouwd zijn wij met deze naam geworden. Buiten de kerk, waarin de halve wereld roept *Jesus Christ*. En binnen de kerk, waarin het soms haast lijkt alsof Jezus een voornaam is, en Christus zijn achternaam. Of waarin mensen zomaar kunnen zeggen dat ze ‘Jezus in hun hart hebben’...

Hebben we éniġ idee wat we eigenlijk zeggen als we zeggen: *Jezus Christus*. Hebben we enig idee van de taal die we dan spreken als we deze naam uitspreken? Beseffen we überhaupt dát we in het uitspreken van deze naam zomaar een heel andere taal spreken dan onze eigen taal: Grieks allereerst. Maar direct achter dat Grieks meldt zich het Hebreeuws. De taal van het Oude Testament. De taal van Israël. De taal van het verhaal van God en Israël. Als érgens onze geloofsbelijdenis ráakt aan het verhaal van “Israël”, dan is dat hier, in deze naam. Maar door alle gewenning zouden we er zo overheen lezen. Vanavond blijven we er daarom maar extra bij stil staan!

We bekijken de twee delen van de naam even in omgekeerde volgorde:

- Christos is vol-Grieks. Het betekent ‘gezalŧde’, met olie overgoten, gepommadeerd. En daarmee is het een één op één vertaling van het Hebreeuwse Masjiach / Messias.
- En de naam Jezus... dat is in het Grieks ‘Jesous’. En die naam komt in het OT heel veel voor. D.w.z. in de oude Griekse Vertaling van het OT (de ‘Septuaginta’, ergens tussen 250 en 50 voor onze jaartelling ontstaan). Maar liefst 200 keer. Er is in dat Griekse OT zelfs een heel Bijbeloek dat de naam ‘Jesous’ als titel draagt. Want ‘Jesous’, dat is een heel éénvoudige vergrieksing van het hebreeuwse Jehoshua. Ofwel Jozua.

Jehoshua Masjiach – Messias Jozua... Dát zeg je dus altijd, als je ‘Jezus Christus’ zegt. En dan zeg je meteen al heel veel! In die twee woorden meldt zich het héle Oude Testament. Bij die twee woorden zullen we vanavond eerst dan ook maar eens heel goed stil moeten blijven staan.

Zingen: *Lof zij de Heer met de heerlijkste naam van zijn namen – Christenen, loof hem met Abrahams kinderen samen (LB 868)*

Lof zij de Heer, de al-mach-ti-ge
Ko-ning der e - re.
Laat ons naar har-te-lust zin-gen en
blij mu-si - ce - ren.
Kom al - len saam,
psalm-zing de hei-lige naam,
loof al wat a-demt de He -re.

LB 868:1

ntmoetingskerk Enschede

Lof zij de Heer met de heer-lijk-ste
naam van zijn na - men,
chris-te-nen loof Hem met Abra-hams
kin-de-ren sa - men.
Hart wees ge - rust,
Hij is uw licht en uw lust.
Al-les wat ademt zegt: A - men.

LB 868:1

ntmoetingskerk Enschede

Deel I – ‘Christus = Messias’

Laten we beginnen met dat grote woord ‘Messias’.

Christus is een vertaling van Messias – en níet omgekeerd.

Dat betekent dat we van Jezus Christus niets begrijpen, niets weten – dat we hem gewoon niet kennen, als we niet eerst van Israël het begrip ‘Messias’ hebben leren spellen. En als we niet eerst dat de ongekende inhoud van dat Hebreeuwse woord tot in al onze vezels hebben leren doorvoelen.

Wat betekent ‘Messias’? De vraag is makkelijker gesteld dan beantwoord. (We hebben maar een krap uur, en een heel leven zou nog niet genoeg zijn om een beetje te raken aan een antwoord).

Natuurlijk bestaan er definitives.

Je zoekt het zo op op Wikipedia

Daar staat veel lezenswaardigs. Dingen die we eigenlijk zouden moeten weten.

- Dat de term afkomstig is uit het Jodendom.
- Dat de term 'gezalvde' gebruikt kan worden voor profeten, voor priesters, voor koningen.
- Dat de term staat voor eindeloze verwachting – een visioen van eindeloze vrede.
- Dat in dit visioen Israel centraal staat... maar dat tegelijk dit visioen een wereldwijd perspectief kent.
- Dat in de realisering van dit visioen van wereldwijde vrede God aan het werk is.
- Dat volgens sommigen de Messiaanse bevrijding van Israel met veel geweld gepaard zou gaan... volgens anderen juist niet.
- Dat de messiaanse verwachting juist in de laatste 2 eeuwen voor onze jaartelling heel sterk werd...

En het klopt allemaal... Maar tegelijk...

Wat er niet staat... is dat dat woord 'Messias' natuurlijk staat voor een ongekend geheimenis. Tegelijk tastbaar dichtbij... want ja, 'Messias' dan gaat het over ónze wereld, ónze tijd. Maar tegelijk ook ongrijpbaar... Want hier is God aan het werk.

En hoe je tussen die twee polen voortdurend heen en weer zweeft, als je het woord 'Messias' gebruikt... Dát staat er niet.

Laten we daarom luisteren hoe het woord Messias in de Bijbelverhalen klinkt.

Lezen – 1Samuel 16,1-13

De HEER zei tegen Samuël: Kom, vul je hoorn met olie en ga voor mij naar Isai in Betlehem, want een van zijn zonen heb ik als koning uitgekozen.'

Nodig Isai uit voor het offermaal, dan zal ik je laten weten wat je doen moet.

Wie ik je aanwijs, die moet je voor mij zalven.'

Samuël deed wat de HEER had gezegd.

Isai en zijn zonen nodigde hij uit, en aan hen voltrok hij persoonlijk de reiniging.

Bij hun aankomst viel zijn oog meteen op Eliab, en hij zei bij zichzelf: Hij die daar klaarstaat is vast en zeker degene die de HEER wil zalven.

Maar de HEER zei tegen Samuël: 'Ga niet af op zijn voorkomen en zijn rijzige gestalte. Ik heb hem afgewezen. Het gaat niet om wat de mens ziet: de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt naar het hart.'

Toen riep Isai Abinadab en stelde hem aan Samuël voor, maar die zei: 'Ook hem heeft de HEER niet gekozen.'

Isai stelde Samma voor, maar weer zei Samuël: 'Ook hem heeft de HEER niet gekozen.'

Zo stelde Isai zijn zeven zonen aan Samuël voor, maar telkens zei Samuël dat dit niet degene was die de HEER gekozen had.

'Zijn dit alle zonen die u heeft?' vroeg hij. 'Nee,' antwoordde Isai, 'de jongste is er niet bij, die hoedt de schapen en de geiten.' Toen zei Samuël tegen Isai: *'Laat hem hier komen. We beginnen niet aan de maaltijd voordat hij er is.'*

Isai liet hem halen. Het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen. En de HEER zei: 'Hem moet je zalven. Hij is het.'

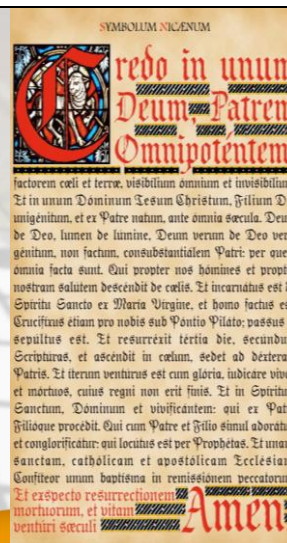
Samuël nam de hoorn met olie en zalfde hem te midden van zijn broers. Van toen af aan was David doordrongen van de geest van de HEER.

"Ik geloof in Jezus Christus..."

I. Christus = Messias

1Samuel 16, 1 – 13

... Het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen. En de HEER zei: 'Hem moet je **zalven** ('messiassen'). Hij is het.' Samuël nam de hoorn met olie en **zalfde** ('messiasde') hem te midden van zijn broers. Van toen af aan was David doordrongen van de geest van de HEER.

Het verhaal van David (Saul ook!) is één van de meest nadrukkelijke 'Messiaanse' verhalen uit het OT. Want Messias – weten we het nog – dat betekent 'gezalvde'. Samuel zalft David. David is... de gezalfde. De Messias. Er valt veel over dit verhaal te zeggen. Heel veel. Maar wat voor vanavond telt is dat zélfs de profeet Samuel zich zéven keer vergist als hij de Messias, de gezalfde Gods, aan wil wijzen. Zeven keer. De Messias is ongrijpbaar. Hij overkomt je. Uiteindelijk blijkt de te zalven zoon – de zoon die Samuël moet 'messiassen' - precies diegene die Samuël níet zag. Die zélfs door Samuel over het hoofd werd gezien...

... En uiteindelijk zal het ook met deze koning helemaal mislopen. Het Koningschap van David zal zich kenmerken door stevig tirannieke trekjes. Om over het vervolg maar helemaal niet te spreken. Het experiment van de gezalfde Koning zal Israël naar de rand van de afgrond brengen... en daaroverheen. Het verhaal dat h́ier begint, in de zalving van David door Samuel, zal uiteindelijk uitmonden in de ballingschap...

Maar toch... dít verhaal van de zalving van David, van de 'messiasing' van David, is altijd doorverteld. En er bleef dat verlangen, die verwachting...

verbonden met deze gezalfde koning, in onze tijd, ons hier-en-nu... en als hij het niet is, dan misschien zijn zoon. De *Zoon van David*... Salomo... Die vrede in zijn naam draagt, en de wijsheid in zijn hart –

Ofwel: De gezalfde Gods – de Messias – dat is allereerst een geheimenis.

Tastbaar dichtbij, helemaal op onze wereld en onze tijd gericht. In onze mensenwereld handelend aanwezig. Tegelijk totaal ongrijpbaar.

Want de Gezalfde Gods – de Messias – dat staat in de kern voor... dat is de kern van het verhaal van Gods geschiedenis met mensen.

Het diepste geheim van ons leven. Van ons samenleven. Van ons mens-zijn.

Christus = Messias – andere ingang

“Ik geloof in Jezus Christus...”

I. Christus = Messias

‘Messaïsche Geheim’

- Eenmaal van Israël
- Een te midden van de anderen
- Afdalen in de dood (solidair tot in het einde)
- Opstaan uit de dood (als herstelling van allen)
- Zo koning zijn
- Vrede / verzoening brengen
- Bloed voor allen
- Geheim van de geschiedenis: Voltanding van Gods beoefening met alle mensen.

SYMBOLUM NICENUM

credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Deum unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Nog even een heel andere ingang. Want David is dan misschien wel dé Messiaanse gestalte bij uitstek. Als je er gevoelig voor wordt kom je door de bijbel heen steeds meer personen tegen met messiaanse trekken. Dan zie je steeds meer messiaanse verhalen.

Afgelopen zomer lazen we over Jozef. En als je zo week na week dat verhaal leest dan besef je – dit is in diepte óók zo’n mooi ‘messiaans’ verhaal.

Alleen al in dit verhaal worden – haast tussen de regels door – heel aantal wezenskenmerken zichtbaar van het ‘Messaïsche Geheim’

- Jozef die één van de ‘kinderen van Israël’ is.
- En in zijn verhaal gaat het om het verhaal van allen samen. (De éne temidden van de anderen – pars pro toto)
- Jozef die afdalt in de put – naar Egypte. Het is een verhaal dóór het lijden heen. En dat weer pars pro toto: Het is ons aller dood.
- Jozef die wonderwel opstaat uit de dood. (Pars pro toto - Het is ons aller leven – en dat blijkt). Maar als een nieuwe mens. In de put heeft Jozef wat afgelegd.

- Jozef die als die nieuwe mens Koning wordt. En als Koning...
- vervolgens verzoening brengt. Broeders die in vrede leven. De broeders delen in het nieuwe leven.
- Jozef die heel de wereld brood verschaft – Koninkrijk op aarde.
- En dat je voelt – dít verhaal over deze éne zegt alles over hoe God met mensen omgaat. Over waar God met álle mensen op uit is. Het diepste geheim van de geschiedenis van God met mensen.

Genoeg voor nu. Over het ene, hebreeuwse, woord ‘Messias’. Laten we als overgang naar dat andere woord – ‘Jezus’ - weer zingen.

Zingen: *O Jezus, hoe vertrouwd en goed klinkt mij uw naam in het oor.*

“Ik geloof in Jezus Christus...”

II. Jezus = Jozua

O Je - zus, hoe ver - trouwd en goed
klinkt mij uw naam in 't oor,
uw naam die mij ge - lo - ven doet:
Gij gaat mij red - dend voor;

SYMBOLUM NICENUM

redo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia omnium et invisibilia
Et in unum Dominum Jesum Christum, filium De
unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
filioque procedit. Qui cum Patre et filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem
mortuorum, et vitam
venturi saeculi. Amen.

“Ik geloof in Jezus Christus...”

II. Jezus = Jozua

2 uw naam die onze wonden heelt
en ons met manna spijst,
die onze dood en zonde deelt
en onze vrees verdrijft.

3 Mijn herder en mijn held, mijn vriend,
mijn koning en profeet,
mijn priester die mijn schuld ontbindt,
mijn weg waarop ik treed;

SYMBOLUM NICENUM

redo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia omnium et invisibilia
Et in unum Dominum Jesum Christum, filium De
unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
filioque procedit. Qui cum Patre et filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem
mortuorum, et vitam
venturi saeculi. Amen.

II. Jezus = Jesus = Jehoshua = Jozua

Lezing: Lucas 2,21

“Ik geloof in Jezus Christus...”

II. Jezus = Jozua

Lucas 2, 21a

Toen er acht dagen verstreken waren en hij besneden zou worden, kreeg hij de naam Jezus...

“Ik geloof in Jezus Christus...”

II. Jezus = Jozua

- Jozua = ‘God redt’
- Verspieder: Zag als eerste de vruchten van het land van Gods belofte
- Overwon de angst door geloof
- Voorganger bij de Intocht in het land van Gods belofte (realiseren van de droom van Mozes)
- **De enige die uittocht en intocht heeft meegemaakt – door de woestijn heen.**
- De éne die de anderen meeneemt door de dood heen naar nieuw leven.

Laten we ook vooral stilstaan bij dat andere deel van de naam ‘Jezus Christus’ – bij Jozua dus. Wie was Jozua?

- Mooie naam: “God redt”! (“Uw naam die mij geloven doet, gij gaat mij reddend voor”)
- Verspieder: Zag als eerste de vruchten van het land van Gods belofte
- Overwon de angst door geloof
- Voorganger bij de Intocht in het land van Gods belofte (realiseren van de droom van Mozes - Jericho)

- **Belangrijk: De enige die uittocht en intocht heeft meegemaakt – door de woestijn heen.**
- De éne die alle anderen meeneemt
 út deze niet verlost wereld
 door de dood (= woestijn) heen
  - omdat het oude moet sterven
  - omdat er íets in ons moet sterven
  - omdat recht definitief van onrecht gescheiden moet worden
 maar als geen ander draagt deze éne dat – hij draagt het lot van zijn volk.
 naar nieuw leven.

Even korte excursie:

Dat ‘door de dood heen’ is spannend.

Het is een belangrijk kenmerk van Messianisme. Er moet gestorven worden.

Omdat recht definitief van onrecht moet worden gescheiden – om het Koninkrijk te realiseren.

Maar vaak is dat sterven ook alibi geweest voor geweld. Er moet gedood worden. Geen Messias zonder definitief oordeel – maar wij willen hem daar graag een handje bij helpen.

Naar mijn (JZ) gevoel is dat een essentiële omdraaiing van Bijbelse geheim: er moet iets in ons allen, en zeker in mij, sterven, afsterven om Koninkrijks-mens te zijn... Maar dat wordt dan: Anderen moeten sterven om de goede mens in mij ruimte te geven.

Samenvatting

“Ik geloof in Jezus Christus...”

Samenvattend:

Messias Jozua

=

Die mens van Godswege
die al het kwaad draagt
en wegdraagt
hij sterft áán het kwaad, het kwaad sterft mét hem
maar door die dood heen
ontvangt hij nieuw leven
voor allen.

SYMBOLUM NICENUM

Samenvattend:
Messias Jozua

=

Die éne mens van Gods wege
die al het kwaad draagt
en (ergens) wegdraagt
- hij sterft áán het kwaad, maar het kwaad sterft ook mét hem -
maar door die dood heen
ontvangt hij van Godswege nieuw leven
voor allen.

Gods Koning die ons voorgaat naar Gods Koninkrijk - maar koninkrijk gaat door
lijden en sterven heen

Ontspanning: [Jesus Christ Superstar](#)

III. Israël en de Heidenen (= niet-joden)

Lezing: Lucas 2, 25-32

“Ik geloof in Jezus Christus...”

III. Israël en de Heidenen

Lucas 2, 25-32

Er woonde toen in Jeruzalem een zekere Simeon. Hij was een rechtvaardig en vroom man, die uitzag naar de tijd dat God **Israël** vertroosting zou schenken. Gedreven door de Geest kwam hij naar de tempel, en toen Jezus' ouders hun kind daar binnenbrachten om met hem te doen wat volgens de wet gebruikelijk is, nam hij het in zijn armen en loofde hij God met de woorden: *'Nu laat u, Heer, uw dienaar in vrede heengaan, zoals u hebt beloofd. Want met eigen ogen heb ik de redding gezien die u bewerkt hebt ten overstaan van **alle volken**: een licht dat geopenbaard wordt aan de **heidenen** en dat tot eer strekt van **Israël, uw volk.**'*

SYMBOLUM NICENUM

credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilem dominum et invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

“Ik geloof in Jezus Christus...”
III. Israël en de Heidenen
Ik geloof in Ἰησοῦς χριστός...

“...en tóch geloof ik dat Gods Koninkrijk hier begonnen is - in deze éne, uit Israël - gewoon, hier, op onze aarde - gewoon nu, midden in onze tijd - een voorgoed begonnen begin - en het gaat alle mensen aan - en zal alle mensen meenemen.”

Jezus was Jood. En is ook altijd Jood gebleven. Zag voor zichzelf maar één doel en roeping: een goede Jood te zijn. Als wij ook maar iets van Jezus willen begrijpen, dan zal dat altijd binnen die Joodse context moeten zijn – of we begrijpen niet.

Inmiddels is duidelijk geworden: We kunnen de naam Jezus Christus alleen maar verstaan als we ín die naam al die oude verhalen horen mee resoneren. En de verhalen die we vanavond bekeken vormen maar een fractie.

Deze naam leeft van dat oude verhaal – het oude verhaal leeft in deze naam. De hele geschiedenis van **Israël** wordt in déze naam samengevat. Daarom hebben wij vanavond de naam eerst terugvertaald in het Hebreeuws. En dat was, en is, onontkoombaar. Moeten we steeds weer blijven doen.

Maar... deze naam staat er ondertussen wel in het **Grieks**. De taal van de volken. Het Engels van toen. De toenmalige wereld-taal..

En daar gaan we nú, tenslotte, ook naar kijken.

Want daarmee zijn we gelijk bij de kern van het hele NT: Voortaan doet de hele wereld mee, doen ook de ‘heidene’ mee.

Ook dát wordt gezegd in die éne naam Jesus Christos: In Jezus Christus = in deze Grieks-Gespelde Messias Jozua – mogen voortaan alle volken delen in het geheim van God met Israël. Dat is wat de oerkerk, toen nog deel van de synagoge, in Jezus heeft gezien, op zijn gezag is gaan verstaan en verkondigen.

Dat is de hele boodschap van het NT in één zin samengevat:

In deze éne, die voortkomt midden uit Israël, worden alle mensen, wordt de hele wereld gered – meegenomen, door diepste diepten heen, op weg naar het land van Gods belofte, naar het Koninkrijk van Gerechtigheid voor Allen. Gods Koninkrijk op Aarde (en nergens anders). Hier in deze éne is het voorgoed begonnen.

Daar vallen 1000 vragen bij te stellen. En de belangrijkste vraag is hoe er nog zo veel onrecht kan bestaan, als de Messias van Israël verschenen zou zijn. Hoe kan deze de Messias van Israël zijn, want er was ons toch meer beloofd, veel meer? De vraag die Israël terecht stelt en zal blijven stellen aan de kerk.

Maar wie zegt: "Ik geloof in Jezus Christus" – zegt: en tóch geloof ik dat Gods Koninkrijk hier begonnen is. In deze éne midden uit Israël. Gewoon, hier, op onze aarde. Gewoon nu, midden in onze tijd. Een voorgoed begonnen begin. En het gaat alle mensen aan. En hij zal alle mensen meenemen.

Amen

Zingen

De lofzang van Simeon

The image displays a musical score for the hymn 'Nu is het Woord gezegd' (NLB 159a) on the left and a portion of the Nicene Creed on the right. The musical score is written in G major and 3/4 time, with lyrics in Dutch. The lyrics are: 'Nu is het Woord gezegd / waar-mee, o Heer, uw knecht / wordt vrij-ge-kocht in vre-de, / mijn o-gen zijn ver-vuld / van't heil dat Gij ont-hult / en dat Gij doet ge-schie-den.' The right side of the image shows a snippet of the Nicene Creed in Latin, starting with 'Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem' and ending with 'Amen.' The text is in a Gothic script with red initials and is set against a background of a church interior.

NLB 159a:2 Nu is het Woord gezegd

Gij hebt het op - ge - richt
 voor al - ler aan - ge - zicht,
 een schouw - spel voor de tij - den,
 een licht is op - ge - gaan,
 het zal de nacht ver - slaan
 en Is - ra - ël ver - blij - den.

SYMBOLUM NICHENUM

redo in unum Deum, Patrem Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia omnia et invisibilia. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Deum unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

DAGSLUITING

Dagsluiting – ‘Vragenderwijs’

Ik vroeg het aan de vogels,
 de vogels waren niet thuis
 ik vroeg het aan de bomen,
 hooghartige bomen
 ik vroeg aan het water,
 waarom zeggen ze niets
 het water gaf geen antwoord
 als zelfs het water geen antwoord geeft,
 hoewel het zoveel tongen heeft
 wat is er dan,
 wat is er dan
 er is alleen een visserman
 die draagt het water,
 onder zijn voeten
 die draagt een boom,
 op zijn rug
 die draagt op zijn hoofd een vogel.

SYMBOLUM NICHENUM

redo in unum Deum, Patrem Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia omnia et invisibilia. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Deum unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Guillaume van der Grift (W. Barnard)

AVONDGEBED

Luthers avondgebed

<p>Blijf bij ons Heer, want het is avond en de nacht zal komen Blijf bij ons en bij Uw ganse kerk aan de avond van de dag aan de avond van het leven aan de avond van de wereld. Blijf bij ons met Uw genade en goedheid met Uw troost en zegen met Uw Woord en Sacrament.</p>	<p>Blijf bij ons, wanneer over ons komt de nacht van beproeving en van angst de nacht van twijfel en aanvechting de nacht van de strenge, bittere dood Blijf bij ons in leven en sterven in tijd en eeuwigheid. Amen.</p>
--	--

Ontmoetingskerk Enschede

GELOOFSBELIJDENIS

 <p>In God de Vader op zijn troon</p> <p>ge - lo - ven wij, en in de Zoon,</p> <p>uit God ge - bo - ren voor de tijd,</p> <p>Hem zij de macht, de ma - jes - teit!</p>	<p style="text-align: center;">SYMBOLUM NICENUM</p> <p>redo in unum Deum, Patrem Omnipotentem</p> <p>factorem caeli et terrae, visibilem omnium et invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unam baptismi in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.</p>
---	---

 <p>En in de Geest, die ons ge-leidt,</p> <p>ge - lo - ven wij: dat er al - tijd</p> <p>een Troos-ter is, zacht als de wind,</p> <p>een sterke moe-der bij haar kind.</p>	<p style="text-align: center;">SYMBOLUM NICENUM</p> <p>redo in unum Deum, Patrem Omnipotentem</p> <p>factorem caeli et terrae, visibilem omnium et invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unam baptismi in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.</p>
---	---

Lof zij de Va-der, die ons schiep
en licht uit nacht te - voor-schijn riep.
Lof zij de Zoon, die on- ze nood,
ons kruis ver-droeg en on- ze dood.

SYMBOLUM NICENUM

redo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia dominum et invisibilia
Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium De
umigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam
Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum
Et exspecto resurrectionem
mortuorum, et vitam
venturi saeculi Amen.

Die on-der-ging en o- ver-won
en als de zon ten he-mel klom,
die aan de dag treedt op zijn tijd
en een-maal recht van on-recht scheidt.

SYMBOLUM NICENUM

redo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia dominum et invisibilia
Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium De
umigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam
Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum
Et exspecto resurrectionem
mortuorum, et vitam
venturi saeculi Amen.

Lof zij de Geest die wereldwijd
ons kerk maakt: Chris-tus toege- wijd
tot wij, van al -le kwaad be-vrijd,
God zien in al -le eeu- wig-heid.
A - men.

SYMBOLUM NICENUM

redo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilia dominum et invisibilia
Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium De
umigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam
Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum
Et exspecto resurrectionem
mortuorum, et vitam
venturi saeculi Amen.

Volgende Credoviering:

... zijn eniggeboren zoon

19 februari 2017
Same time, same place

SYMBOLUM NICAENUM

Creedo in unum
Deum, Patrem
Omnipotentem

factorem caeli et terrae, visibilem omnium et invisibilem
Et in unum Dominum Iesum Christum, filium De
unigenitum, et ex Patre natum, ante omnia saecula. Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero
genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem
omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter
nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et
sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum
Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram
Patris. Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos
et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum
Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre
Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur
et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam
sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam
venturi saeculi. Amen.